
Sietesz, st. 5, gm. Kańczuga, woj. podkarpackie, AZP 104-80/57

Informator Archeologiczny : badania 33, 51-52

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

- osada ze schyłkowej fazy kultury trzcinieckiej (starsza epoka brązu)
- cmentarzysko kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)
- cmentarzysko kultury wielbarskiej (okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 9 do 31 sierpnia przez mgr. Józefa Niedźwiedzia (autor sprawozdania, Usługi Archeologiczne i Geodezyjne „Profit”). Finansowane przez WKZ w Lublinie. Piąty sezon badań. Przebadano powierzchnię 170 m².

Podczas badań odkryto jamowy grób ciałopalny kultury przeworskiej lub wielbarskiej oraz 20 obiektów osadowych. Najstarszymi chronologicznie są trzy okrągłe w rzucie jamy trapezowate, stosunkowo głębokie, które należy przypisać ludności kultury amfor kulistych. W jednej z nich na dnie zarejestrowano sporo fragmentów naczyń, często zdobionych ornamentem stempelkowym i odciskami sznura oraz dwa kamienne rozcieracze. W innej znaleziono trochę fragmentów ceramiki i dwustożkowy paciorek kościany. Na okres neolitu datowano jeszcze dwie stosunkowo płytkie i ubogo wyposażone jamy.

Ze schyłkowego okresu kultury trzcinieckiej pochodzą dwa względnie głębokie (około 1 m) obiekty oraz sześć jam płytkich. Znaleziono w nich, obok licznych fragmentów ceramiki, przęślik wapienny, szydło kościane, trzy naczynia ostrodenne oraz fragment żarna kamiennego i kamienny rozcieracz.

Z tą kulturą trzeba łączyć także wolnostojący, wydrążony w lessie piec kopułkowy o wymiarach 80 x 60 cm wraz z jamą paleniskową. Być może posiadał on jakąś konstrukcję z wapienia, gdyż w chwili odświeżenia wewnątrz pieca znaleziono rumosz wapienny.

W tym sezonie odkryto także jeden ciałopalny grób jamowy. W rzucie był on okrągły, o średnicy 40 cm, w profilu nieregularny, o miąższości 12 cm. Grób wyposażony był w ozdoby brązowe, które podczas kremacji stopiły się, oraz w zabytki żelazne: dwa klucze, długi nit, dolne i górne okucie pochwy od miecza i prostokątna kłama.

Na stanowisku odkryto także dwa obiekty o nieokreślonej chronologii.

Materiały są przechowywane w Muzeum im. J. Petera w Tomaszowie Lubelskim, dokumentacja w WUOZ w Lublinie, Delegatura w Zamościu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowej”, t. V, 2000.

Badania będą kontynuowane.

Polwica, st. 4 i 5, **Skrzypnik**, st. 8, gm. Domaniów, woj. dolnośląskie, AZP 84-30/55, 56, 82 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

SIETESZ, st. 5, gm. Kańczuga, woj. podkarpackie, AZP 104-80/57

- ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- wielofazowa osada kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)

Wykopaliskowe badania ratownicze, przeprowadzone w sierpniu przez Pawła Madeję (autor sprawozdania, Instytut Archeologii i Etnologii PAN o/Kraków). Finansowane przez WKZ w Przemyślu. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 168 m².

Stanowisko znajduje się na obszarze tzw. Przedgórza Rzeszowskiego. Jest to jedna z największych znanych osad kultury mierzanowickiej. W roku 1999 odkryto 8 obiektów archeologicznych, z czego dwa (ob. 9 i 9a w układzie stratygraficznym).

Obiekt 4 to stratyfikowana jama trapezowata związana z młodszą fazą zasiedlenia tego osiedla przez ludność kultury mierzanowickiej. Część zbioru ceramiki z tego obiektu nawiązuje do zespołów kultury mierzanowickiej znanych z Karpat. Obiekty 5, 6, 8, 9 to stratyfikowane jamy trapezowate, które zawierały charakterystyczny dla kultury mierzanowickiej materiał ceramiczny, jednak nie moż-

na sprecyzować jego pozycji chronologicznej w obrębie tej kultury. Obiekt 9a, odkryty w układzie stratygraficznym z obiektem 9, okazał się paleniskiem związanym najprawdopodobniej z okresem użytkowania jamy 9, a procesy erozyjne doprowadziły do powiększenia się górnej części jamy 9 i częściowej destrukcji płytszej jamy 9a.

Obiekt 7 to jama trapezowata z późnej fazy kultury mierzanowickiej, z wyraźnym podobieństwem niektórych zabytków ceramicznych do wyrobów tzw. grupy samborzeckiej kultury mierzanowickiej. W jamie tej znaleziono również okruchy bursztynu oraz liczne fragmenty ceramiki kultury pucharów lejkowatych.

Jama 10 to jama trapezowata ze stożkiem przydennym, oddzielonym od niecki stropowej obrysem lessowym. W części spągowej stożka przydennego znaleziono fragmenty naczyń z fazy wczesnomierzanowickiej.

Materiały przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN o/Kraków-Igołomia.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Roczniku Przemyskim”.

Badania będą kontynuowane.

Strzegowa – Jaskinia Biśnik, gm. Wolbrom, woj. małopolskie, AZP 95-54 – patrz paleolit

SZCZEPIDŁO, st. 18, gm. Krzymów, woj. wielkopolskie, AZP 57-41

- ślady osadnictwa mezolitycznego
- osadnictwo kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osadnictwo kultury trzcinieckiej (wczesna epoka brązu)
- osada kultury mogiłowej (wczesna epoka brązu)

W dniach od 6 do 15 września 1999 roku pracownicy i studenci Instytutu Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu przeprowadzili archeologiczne badania o charakterze ratowniczym na wielokulturowym stanowisku w Szczepidle. Były one kontynuacją badań sondażowych z roku 1995, kiedy to rozpoznano obszar o powierzchni 125 m, pozyskując bogate źródła osadowe kultury mogiłowej oraz nieliczne materiały mezolityczne i kultury pucharów lejkowatych.

Podjęto dalsze badania stanowiska wskutek realnego zagrożenia dewastacją jego substancji źródłowej (planowane sadzenia lasu). Łącznie rozpoznano teren o powierzchni 305 m² (razem 4,3 ara), zakładając siatkę wykopów o wymiarach 5 x 10 m, 5 x 5 m i 3 x 10 m, w nawiązaniu do wykopów z sezonu 1995. Po zdjęciu humusu (około 25 cm) dalszą eksplorację prowadzono warstwami mechanicznymi o miąższości 10 cm. Po każdorazowym wyeksplorowaniu warstwy graficznie rejestrowano układy przebarwień antropogennych. Źródła ruchome dokumentowano metodą mikroplanimetryczną w obrębie warstw mechanicznych.

Podczas dziesięciodniowych badań terenowych udokumentowano 47 obiektów ziemnych (nieruchomych), 1706 fragmentów ceramiki naczyniowej, 86 wyrobów krzemiennych, 4 wyroby kamienne oraz 3 fragmenty kości. Wśród obiektów ziemnych wyróżniono dwie kategorie jam (łącznie 20): jamy gospodarcze (piwniczki, spichlerze) oraz jamy odpadowe. Pozostałe objekty to dołki posłupowe (27).

Z obiektów pobrano 10 próbek węglowych, 4 próbki glebowe oraz 3 próbki mikroszczałków.

Wykonano fotografie barwne oraz slajdy najbardziej reprezentatywnych obiektów.

Wyróżniono cztery poziomy osadnicze:

1. Osadnictwo mezolityczne, którego ślady ograniczają się wyłącznie do nielicznych źródeł krzemiennych.
2. Osadnictwo ludności kultury pucharów lejkowatych, którego pozostałością są również źródła ruchome (głównie ceramika).